

PRAVOSUDNI MONITOR

PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O REFORMAMA U PRAVOSUĐU

18
MART

SADRŽAJ

TEMA 1

Ustavni sud bez novih sudija ne može da ocjeni ustavnost Sporazuma sa UAE

TEMA 2

Novi optužni predlog protiv Milivoja Katnića i Saše Čadenovića

TEMA 3

Za i protiv kontrolnog saslušanja predsjednika Višeg suda Zorana Radovića

TEMA 4

Šta se predlaže novim izmjenama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama?

TEMA 5

Izmjenama Zakona o SDT do legalizacije ustaljene prakse

TEMA 6

Zatražena smjena predsjednice Apelacionog suda

TEMA 7

Predsjednik Skupštine Crne Gore kritikovao tužioce zbog bivše ministarke Vesne Bratić – Tužilački savjet i Evropska komisija u tome vide pritisak

TEMA 8

Milatović pokrenuo pitanje ustavnosti produženja funkcije nakon isteka mandata sudijama Ustavnog suda

KRATKE VIJESTI

TEMA 1

USTAVNI SUD BEZ NOVIH SUDIJA NE MOŽE DA OCJENI USTAVNOST SPORAZUMA SA UAE

Predsjednik Jakov Milatović je 5. marta za sutkinju Ustavnog suda Crne Gore (US) predložio Jelenu Ružičić. Ona bi trebalo da zamijeni Budimira Šćepanovića kojem je funkcija prestala još u junu 2025. godine.

Milatović je na konferenciji za novinare kazao da aktuelna sutkinja Vrhovnog suda ima bogato iskustvo.

„Ružičićeva je sutkinja sa 30 godina rada, od kojih 20 u pravosuđu. U periodu od 2013. do 2016. bila je angažovana i u sudu u Strazburu. Mislim da se u crnogorskom pravosuđu biografija nalik njenoj teško može naći”, kazao je on.

Milatović očekuje da Ružičićevu podrže poslanici nekadašnjeg Demokratskog fronta (Nove srpske demokratije i Demokratske narodne partije), Demokratske Crne Gore i Socijalističke narodne partije, imajući u vidu da su za nju glasali i 2022. godine, kada je bila kandidatkinja Ustavnog odbora za sutkinju Ustavnog suda. Tada je u plenumu dobila 41 glas, što nije bilo dovoljno za izbor. Protiv njenog izbora glasali su tada poslanici Bošnjačke stranke, dok DPS, SDP i SD nijesu učestvovali u glasanju.

Milatović predložio Jelenu Ružičić za sutkinju Ustavnog suda i pozvao Skupštinu Crne Gore da hitno izabere oba njegova kandidata za sudije. US zbog nekompletnog sastava nije donio odluku o pokretanju postupka za ocjenu ustavnosti Sporazuma sa UAE.

Milatović očekuje da dovoljno glasova u Parlamentu dobije i njegov drugi kandidat Predrag Krstonijević, sudija Višeg suda u Podgorici.

„Svako odgađanje Skupštine, kad je u pitanju njihov izbor, bez jasnih argumenata, je udar na vladavinu prava u Crnoj Gori... To je udar od strane političkih grupacija u Skupštini“, kazao je Milatović.

Podsjetimo, predsjednikovi raniji kandidati za sudije Ustavnog suda - advokatica Mirjana Vučinić i sudija Krstonijević nisu dobili potrebnu podršku poslanika. Vučinićeva nije uspjela da bude izabrana ni nakon drugog glasanja u Skupštini, dok se za Predraga Krstonijevića, koji bi trebalo da zamijeni Desanku Lopičić, od polovine februara čeka da se zakaže ponovno glasanje. Za izbor u drugom krugu mu je potrebna podrška tri petine poslanika, odnosno 49 glasova.

Ustavni sud, koji bi morao da ima sedmoro sudija, u ovom trenutku nije kompletan, jer ima sudiju manje. Zbog toga u nekim slučajevima nije u mogućnosti da donese odluku.

Polovinom marta (16.3) se upravo to dogodilo, prilikom pokušaja pokretanja postupka ocjene ustavnosti Zakona o potvrđivanju Sporazuma o saradnji u oblasti turizma i razvoja nekretnina, zaključenog između vlada Crne Gore i Ujedinjenih Arapskih Emirata. Glasanje o pokretanju postupka je završeno rezultatom 3:3, što znači da predlog sudije izvjestioca nije dobio potrebnu većinu od četiri glasa da bi bio usvojen.

Iz Vlade Crne Gore su istog dana slavodobitno saopštili da je glasanje u Ustavnom sudu pokazalo da je Sporazum sa UAE u skladu sa Ustavom.

„Budući da Ustavni sud nije konstatovao nesaglasnost sa Ustavom, međudržavni sporazum ostaje integralni dio pravnog sistema“, konstatovali su iz izvršne vlasti.

Ipak, sutradan su se oglasili iz Ustavnog suda i negirali da je donesena odluka o tome je li sporni dokument u skladu sa Ustavom ili ne.

„Svako predstavljanje ovakvog glasanja kao potvrde ustavnosti nije utemeljeno na činjenicama i prejudicira odluku u ovom predmetu... Predmet će ponovo biti razmatran nakon izbora nedostajućih sudija, ili i ranije ukoliko neki od sudija promijeni svoj stav“, saopštili su iz Ustavnog suda i ukazali da je samo kompletan sastav suda garancija da će odluka biti donijeta u svim predmetima.

Akcija za ljudska prava je apelovala na Skupštinu Crne Gore da hitno izabere oba kandidata za sudije Ustavnog suda koje je predložio predsjednik Jakov Milatović, naglašavajući da sud samo na taj način može da bude efikasan.

„U odnosu na ove kandidate nijedan poslanik ili poslanica javno nisu iznijeli nijednu primjedbu, niti je nama poznat bilo kakav razlog zbog koga oni ne bi trebalo da budu izabrani na te funkcije.“

HRA je podsjetila i da u Ustavnom sudu odluke i dalje donosi sutkinja Desanka Lopičić „kojoj je funkcija morala prestati jer je ispunila oba uslova za odlazak u penziju“.

„Da je Lopičić sutkinja bilo kog redovnog suda u državi, ne bi mogla da sudi“, naglasili su.

TEMA 2

NOVI OPTUŽNI PREDLOG PROTIV MILIVOJA KATNIĆA I SAŠE ČAĐENVIĆA

Specijalno državno tužilaštvo (SDT) podnijelo je podgoričkom Višem sudu optužni predlog protiv bivšeg glavnog specijalnog tužioca Milivoja Katnića i specijalnog tužioca Saše Čađenovića zbog sumnje da su učinili produženo krivično djelo zloupotreba službenog položaja i krivično djelo protivzakoniti uticaj.

SDT tereti Milivoja Katnića i Sašu Čađenovića da su u slučaju „Državni udar“ pokušali da utiču na svjedočenje Džozefa Asada. Navodno su mu nezakonito nudili povlastice u zamjenu za iskaz koji bi podržao optužnicu. Katnić i Čađenović su već u pritvoru po drugim optužbama, a novi postupak protiv njih dolazi nakon što su svi optuženi u predmetu „Državni udar“ pravosnažno oslobođeni.

SDT sumnja da su njih dvojica, dok su vodili predmet „državni udar“, vršili pritisak na optuženog Džozefa Asada da da izjavu koja njima odgovara.

„Predmet optužnog predloga i postupka je zajednička odluka okrivljenih da se sa pravnim zastupnikom Dž. A, državljanina Sjedinjenih Američkih Država, protiv kojeg je Specijalno državno tužilaštvo i okrivljeni S. Č. pokrenuo krivični postupak, za krivična djela stvaranje kriminalne organizacije i terorizam u pokušaju putem pomaganja, postigne dogovor da Dž. A, dođe u Crnu Goru, svjedoči na način kako to okrivljeni od njega zahtijevaju u postupku

pred Višim sudom u Podgorici, protiv optuženih A. M. i M. K, lidera političkog saveza D. F. i drugih lica, za krivična djela stvaranje kriminalne organizacije, terorizam u pokušaju i pripremanje djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore putem podstrekavanja, i potvrdi navode optužnice Specijalnog državnog tužilaštva protiv njih“, saopšteno je iz SDT-a.

Zauzvrat, tvrde u SDT-u, Asadu je nuđeno „da se protiv njega povuče nacionalna i međunarodna potjernica, da ne bude lišen slobode i stavljen u pritvor i da krivični postupak protiv njega bude obustavljen“.

Apelacioni sud Crne Gore je u februaru odbio žalbu SDT-a i potvrdio presudu podgoričkog Višeg suda iz jula 2024. godine u predmetu „državni udar“. Tom odlukom su aktuelni predsjednik Skupštine Crne Gore Andrija Mandić i lider opozicione Demokratske narodne partije Milan Knežević, kao i ostali optuženi, oslobođeni optužbi za stvaranje kriminalne organizacije i pokušaj terorizma.

Protiv Katnića se već vodi postupak u kome je optužen za zloupotrebu službenog položaja i učešće u kriminalnoj organizaciji, dok je Čađenović optužen za stvaranje kriminalne organizacije i više krivičnih djela zloupotrebe službenog položaja.

Katnić se nalazi u pritvoru od 14. aprila 2024, dok je Čađenović bio u pritvoru od decembra 2022. do jula 2024. godine. Nakon toga su mu izrečene mjere nadzora – najprije zabrana napuštanja stana, a od oktobra 2025. godine oduzimanje pasoša.

Protiv Katnića je u junu 2024. godine otvorena i istraga zbog sumnje da je izvršio krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva na području Cavtata tokom 1992. godine.

Kontrolno saslušanje u Skupštini Crne Gore zbog bjekstva osuđenog Miloša Medenice proteklo bez predsjednika Višeg suda u Podgorici.

TEMA 3

ZA I PROTIV KONTROLNOG SASLUŠANJA PREDSEDNIKA VIŠEG SUDA ZORANA RADOVIĆA

Devet sati je u Skupštini Crne Gore, 2. marta, trajala zajednička sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu i Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu na kojoj je obavljeno kontrolno saslušanje zbog bjekstva prvostepeno osuđenog Miloša Medenice, sina osuđene bivše predsjednice Vrhovnog suda Vesne Medenice. Saslušanju su prisustvovali ministri unutrašnjih poslova i pravde Danilo Šaranović i Bojan Božović, direktor Uprave policije Lazar Šćepanović, ali ne i predsjednik Višeg suda u Podgorici Zoran Radović koji je, takođe, dobio poziv iz Skupštine.

Nekoliko dana uoči sjednice, Radović je obavijestio Parlament da neće prisustvovati kontrolnom saslušanju jer bi takav postupak mogao da naruši samostalnost i nezavisnost sudske vlasti. Podsjećamo da prethodno, u oktobru 2025, i vrhovni državni tužilac Milorad Marković i glavni specijalni tužilac Vladimir Novović, takođe, nisu prihvatili poziv za kontrolno saslušanje pred skupštinskim Odborom za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Viši sud u Podgorici se inače oglasio odmah nakon bjekstva Medenice. U reagovanju objavljenom [29. januara](#) navedeno je da je nakon izricanja mjera nadzora Milošu Medenici 17. oktobra 2025, nadležnost prešla u ruke Uprave policije. Precizirali su da je po članu čl. 168 stav 2 Zakonika o

krivičnom postupku (ZKP) policija obavezna da izvršava izrečenu mjeru, te da je, na osnovu „logičkog i ciljnog tumačenja ... jedini mogući zaključak da je obaveza policije da spriječi bjekstvo okrivljenog iz stana“. Viši sud je, takođe, obavijestio javnost da u spisima predmeta „ne egzistiraju dopisi – izvještaji Uprave policije o kontroli poštovanja određene mjere“.

Sa druge strane, policija je u svojim saopštenjima odgovornost pokušala da prebaci na Viši sud – zbog toga što prvostepena presuda nije donijeta u roku od tri godine, dok je Medenica još bio u pritvoru, a i zato što sud „ni u jednom momentu, nijednim aktom ili dopisom, nije zatražio provjeru mjere nadzora, niti izvještaj od Odjeljenja bezbjednosti Podgorica“.

Svakako, odbijanje predsjednika Višeg suda u Podgorici Zorana Radovića da prisustvuje kontrolnom saslušanju u Skupštini Crne Gore izazvalo je brojne reakcije. Posebno oštar je bio zamjenik predsjednika Odbora za bezbjednost i odbranu Nikola Zirojević.

„Klasičan kukavičluk i bijeg od odgovornosti. A takvo ponašanje, prije svega ostalog, narušava sliku crnogorskog sudstva“, napisao je Zirojević na platformi X.

U odbranu predsjednika Višeg suda su priskočili iz Vrhovnog suda. Tvrdili su da ne postoje ustavni i zakonski osnovi, niti međunarodno priznati standardi koji opravdavaju učešće predstavnika sudske vlasti, pojedinog sudije ili predsjednika suda na kontrolnom saslušanju.

„Sudija ne može biti pozvan na odgovornost za izraženo pravno mišljenje i glasanje prilikom donošenja sudske odluke. U tom kontekstu, parlamentarni mehanizmi nadzora, uključujući kontrolno saslušanje, ustavno su ograničeni na organe i nosioce funkcija koji su politički odgovorni Skupštini. Sudska vlast ne podliježe političkoj odgovornosti zakonodavnoj ili izvršnoj vlasti, već isključivo odgovara Ustavu i zakonu, dok su verbalni ili institucionalni pritisci političkih aktera na sudske organe nespojivi s evropskim standardima nezavisnosti i vladavine prava“, pisalo je u dopisu koji je Skupštini Crne Gore uputila predsjednica Vrhovnog suda Valentina Pavličić.

Advokat Dragan Prelević, osnivač HRA, saglasan je sa čelnicom crnogorskog sudstva. Za *Vijesti* je kazao da ne postoji nijedna evropska zemlja u kojoj bi saslušanje sudija bilo dozvoljeno, te da je pozadina napada na sud „očigledno smišljena“ u dnevno-političke svrhe da bi izazvala „dodatnu konfuziju u slučaju omogućavanja bjekstva osuđenog lica“.

Sa druge strane, advokat i bivši član Tužilačkog savjeta Miloš Vuksanović smatra da je prisustvo nosilaca pravosudnih funkcija na takvim saslušanjima ne samo preporučljivo, nego i obavezno „u situaciji kad se kompletan sistem okrenuo protiv pravosuđa i kad je nezavisnost pravosuđa na istorijskom minimumu, ako o minimumu možemo uopšte da govorimo“, kazao je Vuksanović za *Vijesti*.

Na kraju, devetočasovno kontrolno saslušanje u Skupštini Crne Gore nije dalo očekivani rezultat. Dominirale su kritike na račun pravosuđa, čiji predstavnik nije prisustvovao sjednici, dok je argumentovana priča o odgovornosti izostala. Predstavnici izvršne vlasti i direktor Uprave policije

ukazivali su na nepreciznost zakonodavnog okvira, posebno u dijelu mjera nadzora. Sjednica je završena bez konkretnih zaključaka, uz otvorena pitanja o odgovornosti i najave daljih zakonodavnih intervencija.

TEMA 4

ŠTA SE PREDLAŽE NOVIM IZMJENAMA ZAKONA O SUDSKOM SAVJETU I SUDIJAMA?

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama, koji je upućen na javnu raspravu, donosi brojne pozitivne izmjene. HRA smatra da treba iskoristiti priliku za dodatna unapređenja.

Ministarstvo pravde je 13. marta na javnu raspravu uputilo nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama, sa ciljem, kako je obrazloženo, unapređenja efikasnosti sudstva, jačanja odgovornosti sudija i usklađivanja sa preporukama međunarodnih tijela, prije svega Venecijanske i Evropske komisije.

Foto: Shutterstock

Predložene izmjene obuhvataju nekoliko segmenata – od uslova za prestanak funkcije sudija, preko izbora i ocjenjivanja, do disciplinske odgovornosti i transparentnosti rada sudova.

Jedna od značajnijih novina odnosi se na preciziranje uslova za odlazak sudija u starosnu penziju. Predlogom je propisano da sudija i predsjednik suda ispunjavaju uslove za penziju kada navrše 66 godina života i najmanje 15 godina radnog staža, dok se izuzetno, na lični zahtjev, ovo pravo može ostvariti i sa 40 godina staža i 61 godinom života, odnosno sa 65 godina života i najmanje 15 godina staža.

Ovakvo rješenje je opravdano, jer doprinosi pravnoj sigurnosti, uz istovremeno ostavljanje određene fleksibilnosti sudijama kroz mogućnost da, ako žele, i ranije odu u penziju.

Pozitivno je što se predlaže uvođenje obaveze da godišnji izvještaji Sudskog savjeta sadrže podatke o broju zastarjelih predmeta i razlozima zastarjelosti, što je bila preporuka NVO *Akcija za ljudska prava* od 2017. godine.

Predlog zakona uvodi tzv. „otvorene pozicije“ za izbor sudija viših sudova kroz dva noviteta. S jedne strane, proširuje se krug kandidata iz sudstva, pa se omogućava da za sudiju višeg suda bude biran i sudija za prekršaje koji je najmanje tri godine obavljao funkciju sudije osnovnog suda. S druge strane, uvodi se izuzetak prema kojem se na svakih 15 sudijskih mjesta može izabrati i osoba van sudskog sistema – sa najmanje 15 godina radnog iskustva kao sudija, tužilac, advokat, notar, profesor ili na drugim pravnim poslovima.

Ipak, ovakvo rješenje dovodi sudije za prekršaje u nepovoljniji položaj, jer im se napredovanje dodatno uslovljava prethodnim radom u osnovnom sudu. Smatramo da bi im trebalo omogućiti direktno napredovanje uz propisivanje odgovarajućeg minimuma radnog iskustva (na primjer 10 godina), što će HRA i predložiti u okviru javne rasprave.

Slično tome, predloženo rješenje o trajnom dobrovoljnom premještanju sudija za prekršaje u osnovne sudove, prema kojem oni mogu učestvovati tek u drugom krugu, odnosno samo ako u prvom nema drugih kandidata ili Sudski savjet ne donese odluku o izboru, stavlja ih u nepovoljniji položaj. Smatramo da je pravičnije omogućiti im učešće pod jednakim uslovima, uz propisan minimum sudijskog iskustva (npr. pet godina), kako bi se izbjegli diskriminatorni efekti i obezbijedila veća otvorenost sistema.

Prihvaćen je predlog HRA da se unaprijede prava kandidata za sudije koji su se prijavili na javni oglas, kroz mogućnost uvida u dokumentaciju i testove drugih kandidata i kopiranje, koji predstavlja važan korak ka jačanju pravne zaštite, jer je upravo to neophodan uslov za pokretanje upravnog spora.

Takođe, pozitivno je izjednačavanje prava sudija koji se upućuju na rad u drugi organ i onih koji se trajno dobrovoljno premještaju, što ranije nije bio slučaj, budući da su upućene sudije bile u nepovoljnijem položaju, na šta je HRA i ranije ukazivala u svojim preporukama.

Jačanje disciplinske odgovornosti sudija predviđeno je kroz preciziranje težih disciplinskih prekršaja u vezi sa sukobom interesa, pa se u odnosu na važeću odredbu prema kojoj sudija odgovara ako „prihvata poklone ili svjesno ne dostavlja podatke o imovini i prihodima u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje sukoba interesa

u namjeri da prikrije imovinu i prihode“ predlaže jasnije razdvajanje inkriminiranih radnji. Predlogom se kao teži prekršaj posebno normira prihvatanje poklona suprotno propisima, kao i nedostavljanje podataka o imovini i prihodima sa namjerom prikrivanja, čime se eliminiše raniji dodatni uslov svijesti o obavezi dostavljanja podataka.

Ipak, smatramo da ni ovo rješenje nije adekvatno, jer je namjeru teško dokazati, pa formulacija „u namjeri da prikrije“ omogućava izbjegavanje odgovornosti. Zakon o sprečavanju korupcije već omogućava ispravku manjih grešaka prilikom prijavljivanja imovine u vrijednosti do 1000 eura, dok HRA smatra da bi sve ostale propuste trebalo sankcionisati bez dokazivanja namjere.

Kao novi disciplinski prekršaj predlaže se kada sudija dva puta prekrši Etički kodeks u posljednjih godinu dana, kao i kada teži prekršaj dovede do nenadoknadle štete za stranku ili značajne štete po ugled sudstva, odnosno kada sudija dva puta uzastopno bude ocijenjen ocjenom „ne zadovoljava“. Međutim, i dalje ostaje potreba za preciznijim normiranjem pojedinih disciplinskih prekršaja, naročito onih koji sadrže formulaciju „bez opravdanog razloga“, koja omogućava široko tumačenje i prostor za izbjegavanje odgovornosti.

Posebno je značajan predlog da se disciplinski postupak nastavi i nakon prestanka sudijske funkcije, u formi posebnog postupka u kojem se utvrđuje da li je učinjen teži ili najteži disciplinski prekršaj. Na ovaj način se nastoji spriječiti praksa izbjegavanja odgovornosti podnošenjem ostavke. Posebno smo zahvalni gospođi Emiliji Durutović, prvoj sutkinji Vrhovnog suda Crne Gore, koja je ovaj predlog u saradnji sa HRA iznijela još 2007. godine.

U dijelu ocjenjivanja, predlog je da se kvantitet rada sada vrednuje na osnovu broja završenih predmeta u odnosu na prosječna mjerila kvantiteta rada u određenoj vrsti predmeta koje utvrđuje Sudski savjet prema veličini suda za period ocjenjivanja.

Za sudije Specijalnog odjeljenja u Višem sudu u Podgorici, predlaže se izuzetak prilikom ocjenjivanja kvaliteta rada i to tako što se uvode posebni kriterijumi koji se vezuju za broj ukinutih odluka od strane drugostepenog suda zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odnosno ako zbog toga treba narediti novi glavni pretres pred prvostepenim sudom. Podsjetimo, prema trenutnom rješenju kvalitet rada za sve sudije se ocjenjuje na osnovu odnosa ukinutih odluka i ukupnog broja odluka koje je sudija donio u toku ocjenjivanog perioda i broja ispitanih odluka

od strane neposredno višeg suda, kao i na osnovu broja otvorenih pretresa ili rasprava od strane drugostepenog suda.

Imajući u vidu da je tokom sastanaka radne grupe posebno istaknuta potreba za sveobuhvatnijom reformom sistema ocjenjivanja, uključujući i sama pravila i prosječna mjerila, očekujemo da će i u ovom dijelu biti upućene dodatne sugestije tokom javne rasprave.

Zaključno, iako predložene izmjene sadrže određene pozitivne pomake, jasno je da brojna rješenja zahtijevaju dodatno unapređenje kako bi se obezbijedila njihova dosljedna i objektivna primjena u praksi.

Javna rasprava je završena 2. aprila.

Tužioci koji su upućeni u Specijalno državno tužilaštvo, a nisu izabrani kao specijalni tužioci, moći će punopravno da gone počinioce krivičnih djela iz nadležnosti tog tužilaštva, ako budu usvojene izmjene Zakona o SDT.

TEMA 5

IZMJENAMA ZAKONA O SDT DO LEGALIZACIJE USTALJENE PRAKSE

Izmjene Zakona o specijalnom državnom tužilaštvu koje je predložila Vlada Crne Gore, a koje su do kraja februara bile na javnoj raspravi, propisuju, između ostalog, da gonjenje počilaca krivičnih djela, osim glavnog specijalnog tužioca i specijalnih tužilaca, mogu da sprovode i tužioci koji su upućeni na rad u SDT.

Time se mijenja član 4 aktuelnog zakona.

„Poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela iz člana 3 ovog zakona, vrše glavni specijalni tužilac, kao rukovodilac državnog tužilaštva i specijalni tužioci kao državni tužioci, čiji broj određuje Tužilački savjet u skladu sa Zakonom o Državnom tužilaštvu, kao i državni tužioci upućeni u

Specijalno državno tužilaštvo. Glavni specijalni tužilac za svoj rad i rad Specijalnog državnog tužilaštva odgovara vrhovnom državnom tužiocu, a specijalni tužioci i državni tužioci upućeni u Specijalno državno tužilaštvo za svoj rad odgovaraju glavnom specijalnom tužiocu.“

Ovim izmjenama bi se legalizovala praksa da upućeni tužioci iz nižih tužilaštava gone učinioce krivičnih djela za koje je nadležno Specijalno državno tužilaštvo, jer su od 2022. do danas to činili iako za to nisu imali uporište u zakonu.

Na tu činjenicu je 2023. godine ukazala Agencija za sprečavanje korupcije (ASK) koja je utvrdila da tužioci upućeni u SDT, prema aktuelnom zakonu, ne mogu da gone učinioce krivičnih djela. ASK je smatrala i da upućivanje tužilaca u SDT koji imaju manje od 10 godina tužilačkog, sudijskog ili advokatskog staža, po zahtjevu glavnog specijalnog tužioca, može izazvati nesigurnost na polju vladavine prava.

Članom 4 još uvijek važećeg Zakona o SDT propisano je da poslove gonjenja iz nadležnosti tog tužilaštva, obavljaju glavni specijalni tužilac kao rukovodilac i specijalni tužioci kao državni tužioci (čiji broj određuje Tužilački savjet), ali ne i upućeni tužioci. Istim zakonom definisano je da Tužilački savjet može, na zahtjev glavnog specijalnog tužioca, uputiti u SDT državnog tužioca radi obavljanja poslova hitne prirode ili povećanog obima posla, najduže na dvije godine.

Trenutno u SDT radi šestoro državnih tužilaca i tužiteljki koji su upućeni iz osnovnih državnih tužilaštava: Marko Ivanović, Siniša Milić, Maja Janković, Miloš Pipović, Jovan Vukotić i Ivana Petrušić-Vukašević.

Sudski savjet će razmatrati inicijativu za smjenu predsjednice Apelacionog suda Mirjane Popović, na čije ponašanje su se žalili zaposleni.

TEMA 6

ZATRAŽENA SMJENA PREDSJEDNICE APELACIONOG SUDA

Predsjednica Vrhovnog suda Valentina Pavličić dostavila je 20. marta Sudskom savjetu predlog za razrješenje predsjednice Apelacionog suda Crne Gore Mirjane Popović. Inicijativa je uslijedila nakon što su sve sudije tog suda i većina zaposlenih u administraciji početkom marta zatražili smjenu Popovićeve zbog, navodno, neprimjerenog ponašanja.

Predlog Valentine Pavličić za razrješenje Mirjane Popović podnijet je na osnovu člana 126 stav 3 Zakona o Sudskom savjetu i sudijama, koji propisuje da se predsjednik suda razrješava dužnosti ako “se neprimjerenom odnosi prema strankama i zaposlenima u sudu.”

Podsjetimo, inicijativa Pavličić je uslijedila nakon zahtjeva Sudskog savjeta koji je od nje tražio da prikupi „relevantne informacije, izvrši sveobuhvatnu analizu navoda“ zaposlenih u Apelacionom sudu koji su se žalili na postupanje Popović i potom se odredi da li ima elemenata za pokretanje disciplinske odgovornosti ili možda i predloga za razrješenje.

Svemu tome je prethodilo obraćanje zaposlenih u Apelacionom sudu koji su 2. marta Sudskom savjetu ukazali na „dugotrajno, neprimjereno ponašanje i način rada predsjednice.“

Popović je u obraćanju Sudskom savjetu napisala da je „iznenađena, zatečena i šokirana“ navodima kolega i da za dvije godine, koliko rukovodi Apelacionim sudom, „nije osjetila da postoje narušeni međuljudski odnosi“.

Ona je nakon posljednjeg dopisa Valentine Pavličić Sudskom savjetu kazala da nema razloga za njenu smjenu.

„Svoj posao sam radila i radim izuzetno posvećeno, savjesno, zakonito, vodeći računa o onom što mi je glavna obaveza - ažuran, zakonit i efikasan rad suda, što, u krajnjem, pokazuju i rezultati rada ovog suda“, navela je Popovićeva, čiji je sud tokom 2025. godine ostvario dobre rezultate riješivši skoro 100% primljenih predmeta.

Sada, nakon što je Pavličićeva pokrenula inicijativu, na potezu je Sudski savjet.

Na postupak razrješenja predsjednika suda shodno se primjenjuju odredbe kojima se uređuje postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti sudija. Po optužnom predlogu postupak sprovodi Sudski savjet, koji održava raspravu, obezbjeđuje pravo na odbranu i izvodi potrebne dokaze, te donosi odluku u roku od 60 dana od dana prijema optužnog predloga. Odluka se izrađuje i dostavlja u roku od 15 dana, a protiv nje je dozvoljena žalba Vrhovnom sudu u roku od osam dana od prijema, o kojoj se odlučuje u roku od 30 dana.

Andrija Mandić oštro kritikovao rad državnog tužioca zbog slučaja Vesne Bratić. Tužilački savjet i Evropska komisija kritikovali neprimjeren pritisak na tužilačku organizaciju.

TEMA 7

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE CRNE GORE KRITIKOVAO TUŽIOCE ZBOG BIVŠE MINISTARKE VESNE BRATIĆ – TUŽILAČKI SAVJET I EVROPSKA KOMISIJA U TOME VIDE PRITISAK

Bilo koji oblik političkog uplitanja ili javnog pritiska na tužioce podriva vladavinu prava i povjerenje javnosti u institucije, poručili su iz Evropske komisije povodom kritika koje je predsjednik Skupštine Crne Gore Andrija Mandić uputio na račun tužilaštva, a zbog hapšenja bivše ministarke Vesne Bratić. Na njegove stavove iznijete na skupštinskom plenumu reagovali su i iz Tužilačkog savjeta, ali je Mandić nanovo oštro ocijenio djelovanje Državnog tužilaštva na čelu sa vrhovnim državnim tužiocem Miloradom Markovićem.

Polovinom februara je čelnik crnogorske Skupštine tokom zasjedanja oštro prokomentarisao hapšenje Vesne Bratić koju SDT sumnjiči za zloupotrebu službenog položaja.

„Ako neko zloupotrebljava vlast, a vidjećemo šta će biti do kraja ovog procesa, desiće se isto što se desilo sa onima koji su olako stavljali lisice drugima na ruke, pa dočekali i njima da se stave lisice“, poručio je Mandić.

Zbog izrečenog je reagovao Tužilački savjet. Na sjednici održanoj 19. februara su, a nakon pritužbe tužioca koji postupa u predmetu koji se vodi protiv bivše ministarke, ocijenili da je prvi čovjek Parlamenta ugrozio samostalnost nosioca tužilačke funkcije i tužilaštva.

Mišljenje Tužilačkog savjeta, koje je potpisao vrhovni državni tužilac Milorad Marković, predsjedniku Skupštine Crne Gore dostavljeno je 3. marta, što je iskoristio za nove kritike na rad tužilaštva. Ocijenio je da pokušavaju da disciplinuju i učutkaju Parlament vršeći nezakoniti uticaj i pritisak na njega, određujući šta može, a šta ne može da govori kao poslanik. U dopisu poslatom Markoviću je poručio da tužioci

povrijeđuju Ustavom zagantovano pravo na slobodu mišljenja i političkog djelovanja, kao i da nisu četvrta grana vlasti.

Iz Evropske komisije su u odgovoru *Vijestima* kazali da bilo koji oblik političkog uplitanja ili javnog pritiska na tužioce podriva vladavinu prava i povjerenje javnosti u institucije.

„Napredak Crne Gore na putu ka pristupanju EU zavisi od kontinuiranog napretka u reformama vladavine prava i obezbjeđivanja da se prethodno postignuti rezultati održe”, poručeno je iz Evropske komisije.

Izvršna direktorica NVO *Akcija za ljudska prava* Tea Gorjanc-Prelević je ocijenila da se Mandić zalaže za političku kontrolu Državnog tužilaštva, suprotno Ustavu, te da kroz kritiku tužilaca vrši neprimjeren pritisak na njih.

„Iako je tačno da predsjednik Skupštine ima pravo na široku slobodu političkog govora, i iako su državni tužioc podložni većem stepenu kritike od sudija, jer su jedna od strana u krivičnom postupku, Mandić griješi što stav Tužilačkog savjeta da je izvršio neprimjeren pritisak na tužioca, predstavlja kao

napad na Parlament i slobodu izražavanja”, rekla je ona *Vijestima*.

Uz to, tvrdi, posebnu vrstu pritiska Mandić koristi kada govori o institucionalnom odnosu Skupštine i tužilaca.

„Mandićevo opominjanje Tužilačkog savjeta da njegove članove Skupština ‘bira i razrješava’ predstavlja dodatni neprimjereni pritisak na tužilaštvo. Svi članovi Tužilačkog savjeta, uključujući i one koje bira Skupština, dužni su da postupaju nepristrasno i nezavisno, a ne po političkim uputstvima poslanika koji su ih birali, kako to Mandić sugeriše”, naglasila je Gorjanc-Prelević.

Predsjednik Upravnog odbora NVO *Institut alternativa* i bivši član Tužilačkog savjeta Stevo Muk, kazao je *Vijestima* da „sada imamo situaciju da tužilaštvo i poslanici ukazuju na pokušaje međusobnog disciplinovanja“.

„Što, s koje god strane dolazilo, nije poželjna praksa u demokratskom društvu”, kazao je Muk.

Nekadašnji član Tužilačkog savjeta i advokat Miloš Vuksanović ocijenio je da međusobno optuživanje Andrije Mandića i Tužilačkog savjeta pokazuje da se radi o „neprihvatljivom nedostatku međusobnog povjerenja između sve tri grane vlasti”.

U oktobru, Skupština Crne Gore nije usvojila godišnje izvještaje o radu Državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta, koje je poslanicima predstavio vrhovni državni tužilac Milorad Marković. Tome je prethodilo neodazivanje Markovića i glavnog specijalnog tužioca Vladimira Novovića na poziv skupštinskog Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, koji je zakazao kontrolno saslušanje o aferi Telekom.

Predsjednik Crne Gore zatražio provjeru ustavnosti člana 15 Zakona o Ustavnom sudu koji omogućava sudijama US da nastave da sude i nakon isteka 12-godišnjeg mandata. O tome je Ustavni sud već odlučivao 2022. godine, pa će predlog vjerovatno biti odbačen.

TEMA 8

MILATOVIĆ POKRENUO PITANJE USTAVNOSTI PRODUŽENJA FUNKCIJE NAKON ISTEKA MANDATA SUDIJAMA USTAVNOG SUDA

Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović podnio je 31. marta Ustavnom sudu predlog za ocjenu ustavnosti člana 15 Zakona o Ustavnom sudu, ukazujući da ta odredba omogućava da sudija, nakon isteka Ustavom propisanog mandata od 12 godina, nastavi da obavlja funkciju do izbora novog sudije, a najduže do godinu dana, te da to nije u skladu sa najvišim pravnim aktom.

Jakov Milatović
Foto: Nato Youth Summit

Inicijativu za ocjenu ustavnosti iste odredbe ranije je podnijela i Akcija za ljudska prava (HRA), naglašavajući da Ustav jasno i imperativno propisuje trajanje mandata sudija Ustavnog suda na 12 godina, bez mogućnosti produženja. HRA je ukazala da zakon ne može uvoditi produženje mandata koje Ustav ne predviđa, čime se narušava princip supremacije Ustava, kao i da uporedna rješenja u Sloveniji i Hrvatskoj potvrđuju da je takva mogućnost dopuštena samo ako je izričito propisana ustavom.

Međutim, kada je Ustavni sud inicijativu HRA dostavio Vladi Crne Gore na odgovor, predočeno je da je taj sud o istom pitanju već odlučivao u februaru 2022. godine, tako što je odbio predlog petoro poslanika (Aleksandra Damjanovića, Dritana Abazovića, Anke Vukićević, Neđeljka Rudovića i Janka Vučinića) za ocjenu ustavnosti navedenog člana. Tada je Ustavni sud, u sastavu Miodrag Iličković, Milorad Gogić, Desanka Lopičić i Budimir Šćepanović, zaključio da osporena odredba proizilazi iz ovlašćenja zakonodavca da uredi organizaciju, nadležnost i postupak pred organima vlasti, te da se zakonodavac kretao u okviru svojih nadležnosti. Iako se pozvao na uporednu praksu Slovenije i Hrvatske, koje u svojim ustavima imaju propisanu mogućnost produženja mandata, Ustavni sud tada nije detaljnije obrazložio na osnovu čega smatra da je isto to moguće propisati zakonom,

dakle aktom niže pravne snage. Sud je dodatno ocijenio da predmetno rješenje predstavlja mehanizam za otklanjanje zastoja u radu Ustavnog suda u situacijama kada novi sudija nije izabran.

Ustavni sud će vjerovatno odbaciti predlog predsjednika države, bez ponovnog odlučivanja o njihovoj osnovanosti, imajući u vidu član 37 Zakona o Ustavnom sudu, prema kojem sud odbacuje predlog ili inicijativu ako je o istoj stvari već odlučivao.

| KRATKE VIJESTI

VESNA MEDENICA OSTAJE U PRITVORU

Apelacioni sud Crne Gore je odbio žalbu na odluku o određivanju pritvora bivšoj predsjednici Vrhovnog suda Vesni Medenici koju je uložila njena odbrana, pa će ona ostati u pritvoru zbog opasnosti od bjekstva.

Nekadašnja čelnica crnogorskog sudstva je krajem januara prvostepeno osuđena na deset godina zatvora zbog optužbi da je članica kriminalne grupe koju je organizovao njen sin Miloš, koji se nalazi u bjekstvu od januara ove godine. Upravo ta činjenica je i uticala na određivanje pritvora Vesni Medenici.

Prvobitno je Viši sud u Podgorici bivšoj predsjednici Vrhovnog suda odredio mjeru zabrane napuštanja mjesta boravišta i oduzimanja pasoša, da bi joj 28. februara, nakon usvajanja žalbe Specijalnog državnog tužilaštva, Apelacioni sud odredio pritvor.

USTAVNI SUD RIJEŠIO NAJSTARIJE PREDMETE IZ OBLASTI NORMATIVE I INTENZIVIRAO POSTUPANJE PO USTAVNIM ŽALBAMA

Ustavni sud Crne Gore je u prva tri mjeseca 2026. godine riješio je sve predmete iz 2018. godine iz oblasti ocjene ustavnosti zakona i podzakonskih akata, kao i 361 ustavnu žalbu iz 2024. godine, čime dosljedno sprovodi svoj plan i program rješavanja predmeta u ovoj godini.

Snežana Armenko
Foto: Ustavni sud

Time je, nakon dužeg perioda, okončano postupanje u najstarijoj grupi normativnih predmeta.

„Ne smije se više ponoviti da građani čekaju osam godina kako bi Ustavni sud dao odgovor da li je odredba nekog zakona u skladu sa Ustavom ili ne“, kazala je predsjednica Ustavnog suda Snežana Armenko, ističući da je sistematičnim radom riješeno 28 normativnih predmeta, umjesto planiranih 14, zahvaljujući objedinjavanju inicijativa koje se odnose na isti propis.

U izvještajnom periodu Sud je odlučivao o ustavnosti više zakona i podzakonskih akata iz različitih oblasti, uključujući energetiku, krivični postupak, notarijat i javne politike, kao i o pitanju neradne nedjelje.

Prema riječima Armenko, cilj je da se u junu okonča postupanje po svim žalbama iz 2024. godine, uprkos radu u nepotpunom sastavu i uz ograničene kadrovske kapacitete.

RASPISAN JAVNI POZIV ZA ČLANOVE SUDSKOG SAVJETA

Skupštinski Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je 13. marta raspisao javni poziv za izbor četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika.

Za člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika može biti biran kandidat koji ima najmanje 40 godina života, 15 godina radnog iskustva kao advokat, notar, profesor pravnih nauka ili na drugim pravnim poslovima i uživa lični i profesionalni ugled, te da nije osuđivan za krivična djela koja čine sudije nedostojnim za vršenje sudijske funkcije.

Krajem februara (27.2) je Savjet za vladavinu prava pozvao Odbor da bez odlaganja raspiše javni poziv i izabere članove Sudskog savjeta. Takođe, uputio je apel da se u najkraćem roku zakaže Konferencija sudija kako bi bili izabrani članovi Sudskog savjeta iz reda sudija, jer mandat Savjeta ističe 12. jula ove godine.

„Sve u cilju izbjegavanja bilo kakvog vakuuma u funkcionisanju sudske grane vlasti u godini u kojoj se očekuje zatvaranje pregovaračkih poglavlja iz oblasti vladavine prava”, saopšteno je tada iz Vlade.

GA: GRAĐANI NE VJERUJU U NEZAVISNOST SUDIJA, A NEZADOVOLJNI I EFIKASNOŠĆU SUDOVA

Percepcija crnogorskih građana o pravosuđu je zabrinjavajuća, pokazuje posljednje istraživanje NVO Građanska alijansa (GA) pod naslovom „(Ne)povjerenje građana u institucije sistema i percepcija rada pravosuđa”. Građani većinom ne vjeruju u nezavisnost sudstva, a smatraju i da su sudovi neefikasni.

Foto: RTNK

U nezavisnost crnogorskih sudova i sudija vjeruje svega pet odsto ispitanika, dok samo petina (25.2%) vjeruje da su uglavnom nezavisni. Podaci pokazuju da čak 41,6% ispitanika ne može da procijeni je li sudstvo nezavisno.

Istraživanje je pokazalo i da skoro polovina građana vjeruje policiji (45%), a samo trećina pravosudnim institucijama (34%). Dvije trećine crnogorskih građana (67,3%) smatra da su sudovi spori u donošenju odluka u slučajevima teških krivičnih djela, dok svega 11,4 odsto vjeruje da su efikasni.

Istraživanje je sprovedeno tokom februara, a u njemu je učestvovalo 1100 ispitanika.

REORGANIZACIJA U OSNOVNIM SUDOVIMA U PLJEVLJIMA I U NIKŠIĆU

Osnovni sud u Pljevljima preuzeće zaposlene u Osnovnom sudu u Žabljaku i oni će nastaviti da obavljaju svoje poslove u Područnom odjeljenju tog suda u Žabljaku. To je usaglašeno kroz Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima koji je usvojila Vlada Crne Gore.

Iz Vlade su kazali da, u odnosu na građane, izmjena neće imati uticaj jer će oni i dalje imati pristup sudu u Područnom odjeljenju.

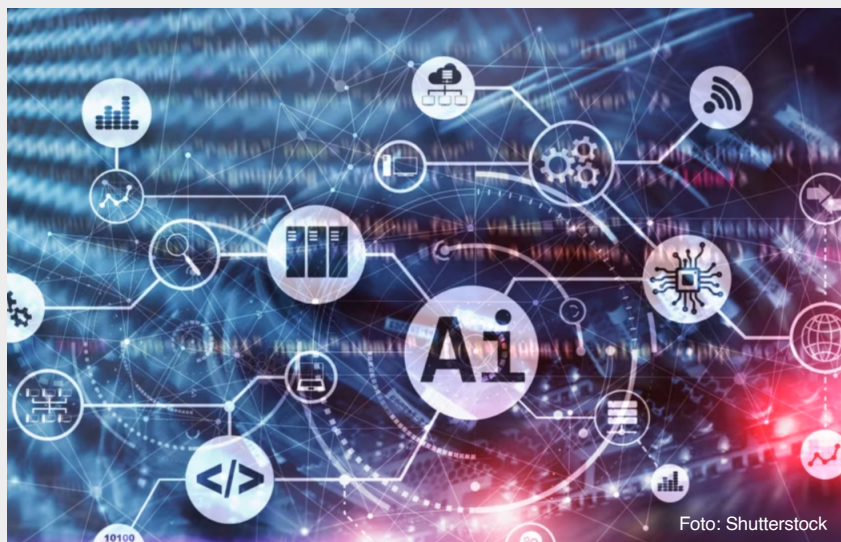
„Formalno neće biti više potrebno predmete iz nadležnosti Osnovnog suda u Žabljaku delegirati Osnovnom sudu u Pljevljima kao što je vršeno u posljednje dvije godine“, navodi se u saopštenju.

Izmjenama Zakona predloženo je da Osnovni sud u Nikšiću, koji je bio nadležan za opštine Nikšić i Plužine, bude nadležan i za teritoriju Šavnika.

Ovim odlukama se, kažu iz Vlade, pristupilo ispunjavanju mjera iz Plana racionalizacije pravosudne mreže i Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme pravosuđa 2024–2027. godine, kojima je predviđena optimizacija malih sudova.

PRAVOSUĐE DOBIJA POMOĆ VJEŠTAČKE INTELIGENCIJE

Crnogorsko pravosuđe je nabavilo prvi server zasnovan na vještačkoj inteligenciji uz čiju pomoć će razvijati i primjenjivati napredna rješenja.

Nabavka servera AI (*artificial intelligence* - vještačka inteligencija), kako je saopšteno iz Ministarstva pravde, podržava razvoj praktičnih rješenja za analizu sudske prakse, unapređenje upravljanja predmetima, optimizaciju radnih procesa i bolji pristup ostvarenju prava, uz puno poštovanje nezavisnosti sudstva, zaštite podataka i osnovnih ljudskih prava.

„Nabavka prvog AI servera predstavlja važan iskorak ka modernom, efikasnijem i transparentnijem pravosuđu. Ovo nije samo tehnološko unapređenje, već dugoročno ulaganje u institucionalne kapacitete, jačanje vladavine prava i evropsku perspektivu Crne Gore“, kazao je ministar pravde Bojan Božović.

Server NVIDIA DGX H200, vrijedan 394.079,00 eura, nabavljen je uz finansijsku podršku Evropske unije u okviru projekta „Podrška sektoru vladavine prava i osnovnih prava – Primjena jedinstvenog informacionog sistema pravosuđa“, koji sprovodi Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS) u saradnji sa Ministarstvom pravde.